

Temat: Czy to się opłaca? – czyli o efektywnym inwestowaniu

Skrócony opis zajęć:

W trakcie zajęć uczniowie omawiają zasady, którymi należy się kierować podejmując decyzję o inwestowaniu. Oceniają konsekwencje nieefektywnego gospodarowania środkami publicznymi odwołując się do przykładów z własnego otoczenia i całego kraju w tym oceniają sposób wykorzystania środków unijnych.

Poziom:

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla gimnazjów

Wiedza o społeczeństwie:

17. Gmina jako wspólnota mieszkańców.

Uczeń:

- 2) wymienia najważniejsze zadania samorządu gminnego i wykazuje, jak odnosi się to do jego codziennego życia

21. Polska w Unii Europejskiej.

Uczeń:

- 2) wyszukuje informacje na temat korzystania ze środków unijnych przez polskich obywateli, przedsiębiorstwa i instytucje
- 3) formułuje i uzasadnia własne zdanie na temat korzyści, jakie niesie ze sobą członkostwo w Unii Europejskiej, odwołując się do przykładów z własnego otoczenia i całego kraju

25. Gospodarka rynkowa.

Uczeń:

- 2) podaje przykłady racjonalnego i nieracjonalnego gospodarowania; stosuje zasady racjonalnego gospodarowania w odniesieniu do własnych zasobów (np. czasu, pieniędzy)

Cele zajęć :

Uczeń powinien:

- rozumieć pojęcia: sektor publiczny, inwestycje publiczne
- wskazywać problemy występujące w jego regionie/miejscu zamieszkania, możliwe do rozwiązania przez samorząd
- formułować i uzasadnić własne zdanie na temat wykorzystania środków unijnych
- uświadomić sobie koszty utrzymywania nietrafionych inwestycji dla poszczególnych podmiotów gospodarczych
- rozumieć, że za finansowanie inwestycji publicznych płacą podatnicy

Pojęcia kluczowe:

Dobra publiczne – dobra z których w jednym czasie może korzystać wiele osób (konsumpcja nierywalizacyjna), a z ich konsumpcji nie można nikogo wykluczyć (niemożliwość wyłączenia z konsumpcji)

Fundusze Europejskie - środki finansowe Unii Europejskiej gromadzone przez państwa członkowskie i przekazywane do unijnego budżetu. Według prawa środki te stanowią zasoby własne Unii Europejskiej

Sektor publiczny- część gospodarki należąca do ogółu obywateli reprezentowanych przez władzę publiczną. Jego działalność ma zastosowanie na poziomie państwowym, regionalnym oraz lokalnym. Zadaniem sektora publicznego, jest przede wszystkim zapewnienie obywatelom opieki socjalnej, gwarantowanie bezpieczeństwa narodowego i planowanie zagospodarowania przestrzeni.

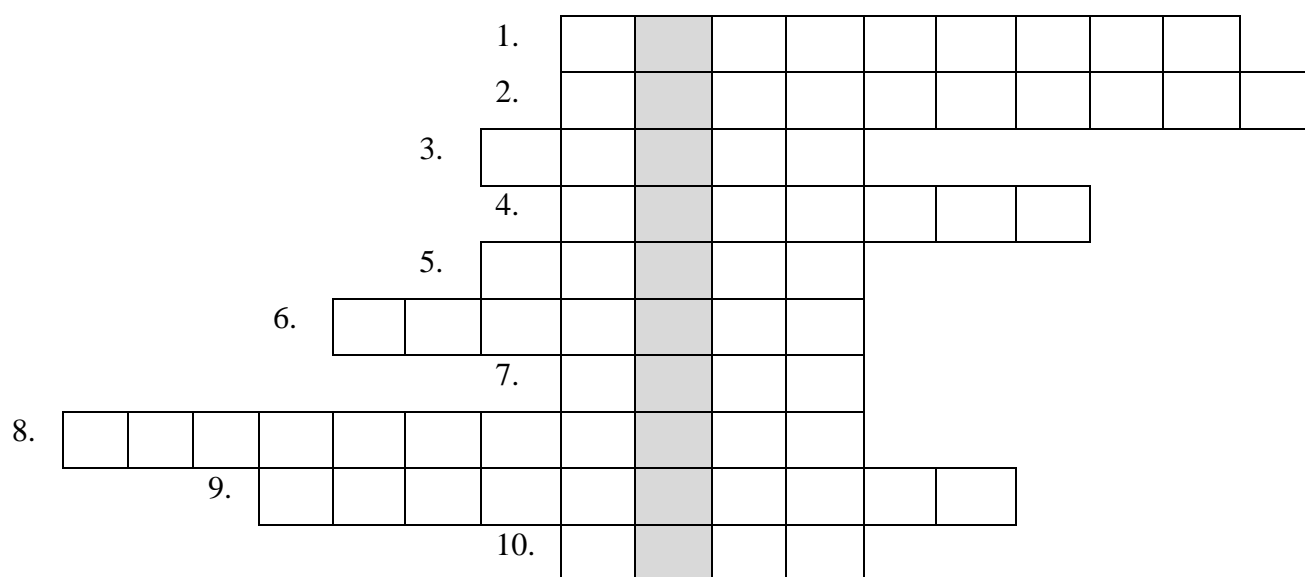
Inwestycja- nakłady na tworzenie nowych zdolności wytwórczych. Polega na nabywaniu dóbr inwestycyjnych (budowie nowych lub rozbudowie istniejących zakładów produkcyjnych, zakupie maszyn i urządzeń, powiększaniu zapasów), które będą służyć wytwarzaniu innych dóbr i usług w przyszłości.

Inwestycje publiczna- nakłady mające na celu finansowanie rozwoju towarów i usług świadczonych obywatelom przez państwo (w ramach sektora publicznego) na poziomie państwowym, regionalnym oraz lokalnym. Zazwyczaj inwestycje publiczne obejmują wydatki na inwestycje infrastrukturalne takie jak: drogi, mosty, lotniska, szkoły, szpitale.

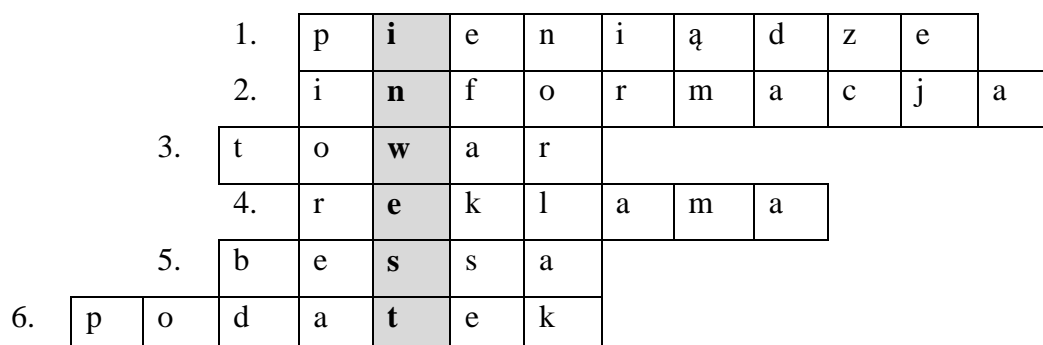
Zadanie nr 1: Krzyżówka

a) Poproś uczniów, aby pracując w parach rozwiązali krzyżówkę i odczytali hasło.

1. banknoty lub monety
2. podawana w mediach
3. artykuł na sprzedaż
4. zachęca do kupna towaru
5. spadek notowań na giełdzie; przeciwieństwo hossy
6. na przykład akcyza
7. korzyść, pożytek
8. współzawodnictwo
9. rozmowy między stronami konfliktu
10. idziesz do niego po kredyt

Hasło:

						7.	z	y	s	k			
8.	k	o	n	k	u	r	e	n	c	j	a		
			9.	n	e	g	o	c	j	a	c	j	e
							10.	b	a	n	k		

Hasło: inwestycja

- Wspólnie z uczniami ustal definicję pojęć „inwestycja”, „inwestowanie”. Zwróć uwagę na to, że termin ten ma wiele znaczeń. Można zainwestować w akcje, ale też we własny rozwój, czy też firma może zainwestować w nowoczesny sprzęt lub modernizację linii produkcyjnej. Zapytaj czy inwestycje są ważne dla gospodarki, firm, pracowników, obywateli? Dlaczego? Poproś ochotników o krótkie wypowiedzi wraz z uzasadnieniem.
- Porozmawiaj z uczniami o tym co decyduje o efektywności inwestycji? Zaproponuj uczniom, aby wymienili atrybuty określające „dobrą” inwestycję i wpisali je w anagram. Anagram powinien być uzupełniony w taki sposób, aby główne pojęcie „Inwestycja” znajdowało się w pionie.

I
N
W
 cEłowa
S
 użyTeczna
Y
C
J
A

Podsumowując pracę uczniów zwróć uwagę na to, jakie określenia są kojarzone, przypisywane do pojęcia „inwestycja”. Zwróć uwagę czy wśród wymienionych przez uczniów skojarzeń pojawiły się np. zysk, opłacalność, celowość, planowanie, rozwój, postęp, wydajność itp. Wyjaśnij, że inwestowanie oznacza przeznaczenie pewnej części posiadanych środków finansowych (kosztem dzisiejszej konsumpcji) na realizację pomysłów, które w przyszłości przyniosą zysk. Głównym celem inwestycji jest chęć osiągnięcia zysku. Ale nie tylko zysk jest efektem inwestycji. Wzrost wydajności i postęp techniczny, które są rezultatem inwestycji, pozwalają ludziom zarabiać więcej,

żyć i pracować w lepszych warunkach, kupować towary lepszej jakości, a więc wpływają na rozwój społeczno-gospodarczy kraju, regionu i podnoszą standard życia jego mieszkańców.

c) Posługując się słownikiem zamieszczonym w scenariuszu wyjaśnij pojęcie inwestycji publicznych. Porozmawiaj o tym, jaki jest cel inwestycji publicznych? Przez kogo są realizowane? Wyjaśnij, że inwestycje publiczne mogą mieć znaczenie lokalne (gminne) i ponadlokalne (powiatowe, wojewódzkie i krajowe) i mają na celu zapewnienie wszystkim obywatelom opieki socjalnej, gwarantowanie bezpieczeństwa narodowego i planowanie zagospodarowania przestrzeni.

Zadanie nr 2: Praca z komiksem „U nas wszystko dobrze”

a) Rozdaj uczniom komiks Renaty Zwierzyk i Agnieszki Zielińskiej „U nas wszystko dobrze”, wyróżniony w VI edycji konkursu FOR na komiks ekonomiczny. Poproś o jego przeczytanie. Następnie poleć, by uczniowie pracując w grupach uzupełnili tabelę:

Czego dotyczyły inwestycje?	
Jaki był ich cel?	
Z jakich środków były finansowane?	
Jakie efekty przyniosły: - mieszkańcom - gminie - innym podmiotom	
Jakie były przyczyny niepowodzenia inwestycji?	
Kto poniósł koszty realizacji	

inwestycji?	
Kto poniósł koszty utrzymywania już zrealizowanej inwestycji?	

Po wykonaniu zadania poproś przedstawicieli grup o prezentację efektów pracy na forum klasy. Podsumowując wypowiedzi uczniów zwróć uwagę czy wśród wymienionych efektów opisanych przedsięwzięć pojawiły się te o charakterze ekonomicznym (mała użyteczność, wysokie koszty).

b) Zapytaj jakie, zdaniem uczniów, było przesłanie autora komiksu? Porozmawiaj z uczniami o inwestycjach publicznych realizowanych przez ich samorząd. Zapytaj czy potrafią wskazać przykłady inwestycji publicznych w swoim otoczeniu? Czy wpływają one na jakość życia mieszkańców ich regionu/całego kraju? W jaki sposób? Jakie są efekty realizacji tych inwestycji? Czy były to inwestycje potrzebne? Czy mieszkańcy korzystają z nich? Które z nich były zrealizowane dzięki funduszom unijnym? Zachęć do podawania przykładów z codziennego życia .

c) Podsumowując zwróć uwagę na to, że wiele inwestycji publicznych zostało zrealizowanych dzięki funduszom unijnym. Według danych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju przez 10 lat członkostwa w UE napłynęło do Polski ponad 80 mld euro. Podkreśl, że **dobrze** zainwestowane fundusze europejskie zwiększają konkurencyjność naszej gospodarki, pomagają rozwijać przedsiębiorczość i tworzyć nowe miejsca pracy w efekcie poprawiając jakość życia. Dzięki środkom z Unii powstało m.in. wiele nowych dróg, oczyszczalni ścieków, został zakupiony sprzęt w szkołach i szpitalach.

Jednak zdarza się, że łatwo pozyskane środki finansowe z Unii Europejskiej są wydawane w nieprzemysłany sposób. Górę nad rachunkiem ekonomicznym bierze krótkowzroczna chęć przypodobania się w efektowny (niekoniecznie efektywny) sposób wyborcom.

d) Poproś uczniów o przeczytanie wypowiedzi prof. L. Balcerowicza nt. wykorzystania funduszy unijnych. Zapytaj dlaczego zdaniem profesora część środków unijnych nie jest efektywnie wykorzystywana? Porozmawiaj z uczniami o tym czy się zgadzają z poglądem profesora. Jaka jest ich opinia nt. wykorzystania środków unijnych w ich gminie, powiecie, województwie?

Leszek Balcerowicz: „Skoro mamy okazję z tych funduszy korzystać, byłoby oczywiście głupotą polityczną o nie się nie ubiegać. Jest jednak ogromna pokusa, by uznać je za główny czynnik sukcesu. (...) Nie lekceważę znaczenia tych środków, ale trzeba patrzeć, na co są wykorzystywane, czy i w jakim zakresie tworzy się lepsze warunki do rozwoju naszej gospodarki.(...) Dużo jeżdżę po Polsce i widzę obiekty zbudowane pod publiczność, a teraz lokalne władze zastanawiają się, na kogo przerzucić koszty ich utrzymania - np. ogromną filharmonię zbudowaną w mieście poniżej 100 tys. mieszkańców. Tymczasem sensowne wykorzystywanie pieniędzy z Unii to choćby obwodnice miast czy drogi tam, gdzie jest duża gęstość ruchu.”

http://wyborcza.pl/magazyn/1,126715,13531385,Zle_sie_dzieje_w_panstwie_polskim.html

Praca domowa:

Zaproponuj uczniom, aby obejrżeli film animowany Fundusze Europejskie 2014-2020 dostępny na stronie

http://www.mir.gov.pl/fundusze/fundusze_europejskie_2014_2020/strony/start.aspx

Następnie poproś, aby wskazali te dziedziny gospodarki które otrzymają najwięcej środków unijnych. Co sądzą o takim podziale europejskich pieniędzy. Poproś o przygotowanie krótkich wypowiedzi wraz z uzasadnieniem.

Podsumowanie:

Kończąc zajęcia powiedz, że w latach 2014-2020 Polska uzyska z budżetu Unii najwięcej ze wszystkich krajów (82,5 mld euro).

Środki te będzie można zainwestować m.in. w badania naukowe i ich wdrożenie w życie i użycie w biznesie (komercjalizację), kluczowe połączenia drogowe (autostrady, drogi ekspresowe), rozwój przedsiębiorczości, transport przyjazny środowisku (kolej, transport publiczny), cyfryzację kraju (szerokopasmowy dostęp do Internetu, e-usługi administracji) czy włączenie społeczne i aktywizację zawodową.

Podkreśl, że w nowym okresie finansowania (2014 - 2020) samorzady dostaną więcej pieniędzy niż dotychczas (do ok. 40 proc. funduszy polityki spójności, czyli 31,3 mld euro). Samorzady województw będą w pełni odpowiedzialne za prawidłowe planowanie, zarządzanie i rozliczanie projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych. Zainwestują te pieniądze poprzez regionalne programy operacyjne.

Ważne jest, aby środki te zostały wykorzystane w sposób przyczyniający się do stworzenia warunków trwałego, zrównoważonego wzrostu społeczno-gospodarczego oraz do

zwiększenia stopnia spójności gospodarczej i społecznej (zmniejszenie wykluczeń społecznych, zmniejszenie nierówności dochodowych ludności) .

Pytania sprawdzające: Wybierz poprawną odpowiedź

1. Które z wymienionych zadań realizuje samorząd gminny:
 - a) organizacja dowozu dzieci do szkoły
 - b) utrzymanie drogi wojewódzkiej
 - c) dofinansowanie wyższej uczelni

2. Do sektora publicznego zaliczymy:
 - a) przedsiębiorstwa państwowe
 - b) banki
 - c) firmy prywatne

3. Inwestycją publiczną jest:
 - a) zakup nowych komputerów dla biura podróży
 - b) budowa drogi lokalnej
 - c) budowa osiedla mieszkaniowego przez prywatnego inwestora

4. Celem inwestowania jest:
 - a) pomnażanie majątku
 - b) finansowanie nieoczekiwanych wydatki bez podejmowania nadmiernego ryzyka
 - c) oszczędzanie na przyszłość

5. W Polsce podstawowym organem samorządu terytorialnego jest:
 - a) województwo
 - b) powiat
 - c) gmina

Odpowiedzi:

1a, 2a, 3b, 4a, 5c